

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie prokurator Prokuratury Rejonowej w Ł. M. S.,  
na posiedzeniu bez udziału stron dnia 25 kwietnia 2023 r.  
w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,  
w przedmiocie dopuszczalności wniosku złożonego w sprawie sygn. akt I ZSK 8/23  
o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Motuka wymogów niezawisłości i  
bezstronności

postanowił:

**odrzucić wniosek.**

## UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego 11 kwietnia 2023 r. (data prezentaty) wpłynął wniosek Prokurator Prokuratury Rejonowej w Ł. M. S., o zbadanie spełnienia przez SSN Marka Motuka wymogów niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 6 u.SN) wraz z wnioskiem o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy o sygnaturze akt I ZSK 8/23.

W drodze losowania ukształtował się niniejszy skład orzekający do rozpoznania wniosku w sprawie oznaczonej sygn. akt I ZB 40/23.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że co do SSN Marka Motuka zachodzi sytuacja braku niezawisłości i bezstronności – co przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących Prokurator M. S. oraz charakteru sprawy mającej być rozpoznawaną przed Sądem Najwyższym – może doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności mającego wpływ na wynik tej sprawy.

Stwierdzono również, że SSN Marek Motuk nie spełnia wymogów ustawowych niezbędnych do zachowania właściwego standardu niezawisłości i

bezstronności w sprawie o sygn. I ZSK 8/23, o czym świadczyć ma całokształt okoliczności związanych z jego powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego oraz jego zachowaniem po powołaniu na to stanowisko.

We wniosku podniesiono, że SSN Marek Motuk został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej także: „KRS”, „Rada”) ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). Zdaniem wnioskodawcy Krajowa Rada Sądownictwa w takim kształcie, nie może być w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów międzynarodowych uznana za organ odpowiadający modelowi i standardowi funkcjonowania wynikającemu z właściwych przepisów Konstytucji RP, przepisów prawa Unii Europejskiej oraz przepisów Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. We wniosku twierdzono, że Krajowa Rada Sądownictwa w kształcie unormowanym po 2017 r., nie daje gwarancji niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, a co za tym idzie, również sędziowie nominowani do pełnienia urzędów sędziowskich w procedurze nominacyjnej z udziałem tak ukształtowanej KRS mają nie spełniać wymogów niezależnego i niezawisłego sądu, wyartykułowanych w odpowiednich przepisach krajowych i międzynarodowych (art. 6 EKPCz, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 178 Konstytucji RP) ze względu na „całokształt okoliczności”.

We wniosku powołano się również na uchwałę połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r. oraz orzecznictwo ETPCz.

Podniesiono także, że wnioskodawca nie dysponuje pełną dokumentacją z procesu nominacyjnego i – w przeciwieństwie do sądu – nie ma możliwości jej uzyskać (szczególnie w ramach tygodniowego, prekluzyjnego terminu).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Prokurator Prokuratury Rejonowej w Ł. M. S., złożony w trybie art. 29 § 5 i n. u.SN, nie spełnia określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Ustawą z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259), z dniem 15 lipca 2022 r. dodano do ustawy o Sądzie Najwyższym przepisy art. 29 § 4 - 25, regulujące instytucję tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy, przy czym okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 4 u.SN). W art. 29 § 6 u.SN określono przy tym katalog spraw, w których przysługuje uprawnienie do złożenia wniosku o zbadanie niezawisłości i bezstronności. Zgodnie z tym przepisem wniosek o stwierdzenie przesłanek, o których mowa w art. 29 § 5 u.SN, może być złożony wobec sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wyznaczonego do składu rozpoznającego: 1) środek zaskarżenia; 2) sprawę dyscyplinarną; 3) sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury; 4) sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego oraz 5) sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku.

Od strony procesowej, nowe instrumenty prawne, określone odpowiednio w art. 29 § 5 u.SN i art. 42a § 3 p.u.s.p., zostały ukształtowane jako środki, w ramach których można formułować zarzuty braku niezawisłości i bezstronności

sędziego z powołaniem się na okoliczności towarzyszące jego powołaniu oraz postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego (realny) wpływ na wynik sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Dokonując formalnej oceny wniosku inicjującego niniejsze postępowanie wskazać należy, że pochodzi on od strony postępowania przed Sądem Najwyższym – prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ł. M. S. (zob. art. 29 § 7 u.SN). Zachowano również termin tygodniowy, o którym mowa w art. 29 § 8 zd. pierwsze u.SN. Wniosek zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Marka Motuka przesłanki wskazane w art. 29 § 5 u.SN, które mogłyby w okolicznościach danej sprawy doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (art. 29 § 9 pkt 1 u.SN).

We wniosku nie wskazano jednak wymaganych prawem okoliczności uzasadniających zawarte w nim żądanie ani dowodów na ich poparcie, które wskazywałyby na okoliczności związane z powołaniem na pełniony urząd, na sposób postępowania sędziego po powołaniu, jak i na wpływ, jaki okoliczności te mogłyby mieć na wynik rozpoznania sprawy głównej (zob. art. 29 § 9 pkt 2 u.SN).

We wniosku brak również jakichkolwiek twierdzeń, które mogłyby wskazywać, że władza wykonawcza mogła skorzystać lub skorzystała z nienależnych jej uprawnień dyskrecyjnych w stosunku do SSN Marka Motuka. Wnioskodawca nie podniósł też żadnych okoliczności mogących świadczyć, że przedstawienie Prezydentowi RP wniosku o powołanie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego Marka Motuka mogłoby spowodować wystąpienie jakiegoś typu powiązań (osobistych, ekonomicznych, służbowych lub innych), mających wpływ na orzekanie przez sędziego w postępowaniu sądowym, a pośrednio na jego niezawisłość, niezależność i bezstronność (zob. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z 5 lutego 2020 r.: I OSK 1394/18, I OSK 1918/18, I OSK

1969/18, I OSK 1988/18, I OSK 2055/18, I OSK 2142/18 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 listopada 2021 r., III FSK 3626/21).

Celem przewidzianej w art. 29 § 5 i n. u.SN instytucji badania niezawisłości i bezstronności sędziego nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego w Konstytucji RP i w ustawach systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście okoliczności konkretnej sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2022 r., V KB 10/22).

Artykuł 29 § 10 u.SN przewiduje odrzucenie wniosku, o którym mowa w art. 29 § 5 tejże ustawy. Natomiast zgodnie art. 29 § 24 u.SN w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek wniosku oraz postępowania odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy o zażaleniu obowiązujące w postępowaniu, którego wniosek dotyczy. W niniejszej sprawie ustawodawca przewidział więc odpowiednie stosowanie przepisów o zażaleniu unormowanych w k.p.k. Ponieważ odrzucenie wniosku, o którym mowa w art. 29 § 10 u.SN nie ma charakteru merytorycznego rozpoznania wyłączone jest stosowanie przepisu art. 29 § 15 u.SN. Przepis ten dotyczy bowiem sytuacji podjęcia czynności rozpoznawczych mających z założenia doprowadzić do rozstrzygnięcia merytorycznego, a nie, jak w tym przypadku, odrzucenia wniosku w wyniku przeprowadzenia kontroli warunków formalnych złożonego pisma procesowego.

Na marginesie odnieść się wypada do twierdzeń wnioskodawcy, iż nie dysponuje pełną dokumentacją z procesu nominacyjnego Marka Motuka na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego i nie ma możliwości jej uzyskać. Okoliczności te były już jednak przedmiotem rozpoznania, w ramach tej samej procedury, w publicznie dostępnym, również dla wnioskodawcy, orzecznictwie Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy obszernie opisał te okoliczności i wskazał tam, że nie pozwalają one „na stwierdzenie istnienia żadnych okoliczności choćby uprawdopodobniających tezę, że w ramach procedury powołania brano pod uwagę argumenty pozamerytoryczne, które obecnie mogłyby w jakikolwiek sposób

rzutować na niezawisłość i bezstronność SSN Marka Motuka” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2022 r., V KB 10/22).

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy uznał, że analizowany wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 2 u.SN, i na podstawie art. 29 § 10 w zw. z § 24 u.SN w zw. z art. 430 § 1 k.p.k. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[f.n]